

Gümnaasiumi II kursuse „Majandus ja maailmapoliitika” (35 tundi)

Õppe kirjeldus

Õppe kirjelduses avatakse õppeaine õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus kursuste kaupa. Lähtutud on gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud taotletavate õpitulemuste saavutamise vajadusest.

II kursuse õpitulemused

Õpilane:

- 1) on omandanud ülevaate nüüdisaegse majanduse toimimisest ja erinevatest majandussüsteemidest;
- 2) iseloomustab riikide majandusliku suhtlemise põhimõtteid;
- 3) väärtustab säästva majanduse põhimõtteid;
- 4) tunneb tarbija ja ettevõtja rolli ühiskonnas ning mõistab nende ühis- ja vastandlikke huve;
- 5) tunneb maksupoliitikat ning selle mõju üksikisikule ja ühiskonnale, väärtustab maksude maksmist kui kodaniku ja ettevõtja panust ühiskonna heaolusse;
- 6) teab oma võimalusi ning oskab käituda tööturul, mõistab elukestva õppe olemust ja vajadust;
- 7) oskab leida majandusteavet, kasutada selle töötlemiseks asjakohaseid statistilisi meetodeid ning esitada tulemusi suuliselt, visuaalselt ja kirjalikult;
- 8) tunneb töösuhteid, ettevõtlust ning intellektuaalse omandi kaitset reguleerivaid tähtsamaid õigusakte;
- 9) teab ja kasutab kontekstis mõisteid *majandusressurs, turumajandus, segamajandus, makromajanduspoliitika, fiskaalpoliitika, rahapoliitika, SKT, inflatsioon, tarbijahinnaindeks, import, eksport, proportsionaalne ja progressiivne tulumaksusüsteem, otsene ja kaudne maks, sotsiaalkindlustusmaks, töötuskindlustusmaks, brutopalk, netopalk, varimajandus, ümbrikupalk, tööturg, tööhõive, tööpuudus, tööjõupuudus, aktiivsed ja passiivsed tööturumeetmed, heitunu, innovatsioon, tööstusomand, autoriõigus, indikatiivne ostukorv, tarbijakaitse, tööandja, töövõtja, toll, Euroopa ühisturg, euro*;
- 10) teab tähtsamaid globaalprobleeme ja tunneb kaasvastutust nende lahendamise eest;
- 11) iseloomustab nüüdismaailma põhiprobleeme ja arengutendentse; osaleb ühiskonna arengu aruteludes ning mõistab rahvusvaheliste kodanikualgatusprojektide tähtsust probleemidele osutamisel ja nende lahendamisel;
- 12) analüüsib poliitiliste konfliktide põhjusi ja tagajärgi ning pakub konfliktide ületamiseks argumenteeritud lahendusi;
- 13) kasutab digivahendeid ja -keskkondi infot otsides, tõlgendades ja vahendades, arvestades ning väärtustades autoriõiguste kaitset;
- 14) tunneb humanitaarõiguse norme, nendest tulenevaid piiranguid ja kaitset; austab elu ning inimvääriskust.

Õppesisu ja -maht

1. Ühiskonna majandamine (12 tundi, sh õpitu kinnistamiseks ja kordamiseks eraldi tunde planeeritud ei ole)		
1.1. Riik ja majandus (10 tundi)		
Kohustuslikud teemad: <ol style="list-style-type: none"> 1) majandusressursside tootmistegurid; 2) ettevõtlikkus; 3) majandussüsteemid. Majanduse sektorid, nende arengutrendid. Ettevõtlus; 4) riigi roll majanduse korraldamises; 5) Euroopa Liidu roll Eesti majanduses. Euro. Majandusarengu tsüklilisus. Väliskaubanduse piirangud; 6) makromajanduslikud põhinäitajad: sisemajanduse kogutoodang, eelarvetasakaal, inflatsioon, tarbijahinnaindeks, impordi-eksporti tasakaal. Riigi välisvõlg. Fiskaalpoliitika. Riigieelarve. Maksukoormus. Maksud. 	Süvendavad ja laiendavad teemad: <ol style="list-style-type: none"> 1) peamised ettevõtluse vormid: osaühing, aktsiaselts; 2) ettevõtete konkurentsivõime; 3) aktsiad ja aktsiaturg; 4) dividendid; 5) deflatsioon, devalveerimine. Eesti Pank. Kommertspank. 	
Õpitulemused	Õppetegevus ja õpikeskkond	Hindamine, tagasiside
Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1) valdab ülevaadet nüüdisaegse majanduse toimimisest ja erinevatest majandussüsteemidest; 2) väärtustab säästva majanduse põhimõtteid; 3) tunneb maksupoliitikat, selle mõju üksikisikule ja ühiskonnale, väärtustab maksude maksmist kui kodaniku ning ettevõtja panust ühiskonna heaolusse; 4) teab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>majandusressurss, turumajandus, segamajandus, makromajandus, fiskaalpoliitika, SKT, inflatsioon, tarbijahinnaindeks, import, eksport, toll, Euroopa ühisturg, euro,</i> 	Marika Randma „Lõimitud aine- ja keeleõppe rakendamine gümnaasiumi ühiskonnaõpetuses“: https://drive.google.com/a/archimedes.ee/file/d/0B9fP4zdEeQ6NTEIjdGJqWVpaVDg/view Statistilised andmebaasid (nt Statistikaameti koduleht http://www.stat.ee/ jne) Maksu- ja Tolliameti koduleht http://www.emta.ee Rahandusministeeriumi koduleht http://fin.ee/ Eesti Panga koduleht http://www.eestipank.ee/	

<p><i>proportsionaalne ja progressiivne tulumaksusüsteem, otsene ja kaudne maks, riiklik ja kohalik maks, varimajandus, ümbrikupalk.</i></p>		
<p>Lõiming teiste õppeainetega Ajalugu: riikide majanduspoliitika Eesti keel: arvamustöö kirjutamine Geograafia: muutused maailmamajanduses, ühiskonna areng ja üleilmastumine, rahvusvaheline kaubandus Füüsika: energeetika Matemaatika: statistika</p>		
<p>1.2. Tööturg ja hõive (4 tundi)</p>		
<p>Kohustuslikud teemad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tööjõud ja mitteaktiivne rahvastik; 2) tööturg. Rollid tööturul; 3) tööhõive. Tööpuudus, tööjõupuudus; 4) hõivepoliitika Eestis ja Euroopa Liidus; 5) aktiivsed ja passiivsed tööturumeetmed; 6) tööranne; 7) tööseadusandlus. Ettevõtlust, töösuhteid ja intellektuaalomandi kaitset reguleerivad tähtsamad õigusaktid. 	<p>Süvendavad ja laiendavad teemad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Eesti Töötukassa. Äriplaan. Võõrtööjõud. Töötamine välismaal. Töövaidluste lahendamine; 2) ametiühingud. Kolmanda sektori osa tööturul. 	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppetegevus ja õpikeskkond</p>	<p>Hindamine, tagasiside</p>
<p>Õpilane: 1) teab oma võimalusi ja oskusi tööturul; mõistab elukestva õppe olemust ning vajadust; 2) oskab leida majandusteavet, kasutada selle töötlemiseks asjakohaseid statistilisi meetodeid ning esitada tulemusi suuliselt, visuaalselt ja kirjalikult;</p>	<p>Marika Randma „Lõimitud aine- ja keeleõppe rakendamine gümnaasiumi ühiskonnaõpetuses“: https://drive.google.com/a/archimedes.ee/file/d/0B9fP4zdEeQ6NTElJdGJqWVpaVDg/view Elukutsevalikut hõlbustavad lehed (nt Rajaleidja: http://www.rajaleidja.ee/jne) Statistilised andmebaasid (nt Statistikaameti kodulehekülj http://www.stat.ee/jne)</p>	

<p>3) tunneb töösuhteid, ettevõtlust ning intellektuaalomandi kaitset reguleerivaid tähtsamaid õigusakte;</p> <p>4) teab ja oskab kasutada mõisteid <i>tööturg, tööandja, töövõtja, tööhõive, tööpuudus, tööjõupuudus, aktiivsed ja passiivsed tööturumeetodid, heitunu, innovatsioon, tööstusomand, autoriõigus</i>.</p>	<p>Töötukassa kodulehekülg http://www.tootukassa.ee/ Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kodulehekülg http://www.eas.ee/</p>	
<p>Lõiming teiste õppeainetega Ajalugu: rahvusvahelise tööturu kujunemine Eesti keel: arvamust kirjutamine Geograafia: muutused majanduse struktuuris ja hõives</p>		
<p>1.3. Tarbimine ja investeerimine (4 tundi)</p>		
<p>Kohustuslikud teemad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) üksikisik turumajanduskeskkonnas; 2) vajadused, võimalused ja tarbimiskäitumine; 3) ostukorv; 4) laenud, laenuriskid; 5) tarbijakaitse; 6) investeerimine, aktsiad; 7) pensionifondid. 	<p>Süvendavad ja laiendavad teemad: tarbijale suunatud reklaam ja reklaami teadlik kasutamine. Levinumad petuskeemid</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppetegevus ja õpikeskkond</p>	<p>Hindamine, tagasiside</p>
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb tarbija ja ettevõtja rolli ühiskonnas ning mõistab nende vastandlike huve; 2) teab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>sotsiaalkindlustusmaks, töötuskindlustusmaks, indikatiivne ostukorv, tarbijakaitse</i>. 	<p>Marika Randma „Lõimitud aine- ja keeleõppe rakendamine gümnaasiumi ühiskonnaõpetuses“: https://drive.google.com/a/archimedes.ee/file/d/0B9fP4zdEeQ6NTElJdGJqWVpaVDg/view Tarbimisega seotud kodulehed (nt Eesti Tarbijakaitse Liit: http://www.tarbijakaitse.ee/ jne) Raha planeerimine (nt tarbijaveeb: http://www.minuraha.ee jne)</p>	

	Elektroniline tarbija- ja pakendiinfo (nt http://www.tarbijakaitse.ee/)	
Lõiming teiste õppeainetega Inimeseõpetus: perekonna majanduselu Keemia: tarbijakaitse		
2. Maailma areng ja maailmapoliitika (17 tundi) 2.1. Nüüdisaja maailma mitmekesisus ja rahvusvaheline suhtlemine (17 tundi)		
Kohustuslikud teemad: <ol style="list-style-type: none"> 1) maailma rassiline, rahvuslik ja religioosne mitmekesisus. Maailma arengu ebahütlus; 2) rahvusvahelise suhtlemise põhimõtted ja viisid. Vastuolud tänapäeva maailmas; 3) riikidevaheline koostöö, vastuolude ületamise võimalused. Rahvusvaheline julgeolek ja koostööorganisatsioonid: G7, OECD, Euroopa Nõukogu, NATO, ÜRO; 4) üleilmastumine. Globaalprobleemide mõju riikide seotusele, lahenduste otsingud; 5) humanitaarõiguse põhimõtted ja olemus; rahvusvahelise humanitaarõiguse (RHÕ) rikkumine. Lapssõdurid; 6) illegaalne immigratsioon ja põgenikud. Inimkaubandus. 	Süvendavad ja laiendavad teemad: <ol style="list-style-type: none"> 1) Eesti julgeolekupoliitika alused; 2) Eesti konsulaarvõrgustik. Agenda 21; 3) G-8, G-20; 4) majanduslik, kultuuriline ja poliitiline üleilmastumine. Greenpeace; 5) Genfi konventsioonid. Probleemid RHÕ rakendamisel. Õigusemõistmise põhimõtted. Punane Rist; 6) Eesti immigratsioonipoliitika. 	
Õpitulemused	Õppetegevus ja õpikeskkond	Hindamine, tagasiside
Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1) iseloomustab nüüdismaailma põhiprobleeme ja arengutendentsi; 2) osaleb ühiskonna arengu aruteludes ning mõistab rahvusvaheliste kodanikualgatusprojektide tähtsust probleemidele osutamisel ja nende lahendamisel; 	Marika Randma „Lõimitud aine- ja keeleõppe rakendamine gümnaasiumi ühiskonnaõpetuses“: https://drive.google.com/a/archimedes.ee/file/d/0B9fP4zdEeQ6NTElJdGJqWVpaVDg/view Maailmahariduse juhendmaterjalid: http://www.terveilm.net/ ja http://maailmakool.ee/ Eesti Vabariigi Välisministeeriumi kodulehekül http://www.vm.ee Eesti Vabariigi Kaitseministeeriumi kodulehekül http://www.mod.gov.ee http://www.seit.ee/agenda21/EA21.html	

<p>3) analüüsib poliitiliste konfliktide põhjusi ja tagajärgi ning pakub konfliktide ületamiseks argumenteeritud lahendusi;</p> <p>4) kasutab infotehnoloogiavahendeid infot otsides, tõlgendades ja vahendades, arvestades ning väärtustades autoriõiguste kaitset;</p> <p>5) teab tähtsamaid globaalprobleeme ja tunneb oma kaasvastutust nende lahendamise eest;</p> <p>6) tunneb humanitaarõiguse norme, nendest tulenevaid piiranguid ja kaitset, austab elu ning inimväärikust.</p>	<p>http://www.terveilm.net/ Eesti alaline esindus ÜRO juures: http://www.un.estemb.org/est Eesti NATO ühingu kodulehekülg http://www.eata.ee/index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=6 Greenpeace: http://www.greenpeace.org/international/ Euroopa Nõukogu Tallinna Infotalitus: http://www.coe.ee „Avastades humanitaarõigust“, „Humanitaarõigus Eesti kontekstis“: http://www.redcross.ee/pdf/008_S6nastik.pdf Maksu- ja Tolliamet: http://www.emta.ee/</p>	
<p>Lõiming teiste õppeainetega Ajalugu: riikidevahelise suhtluse areng, sõjaaja õiguse kujunemine, maailma ebavõrdse arengu ajaloolised põhjused Eesti keel: arvamusekirjutamine Geograafia: globaalprobleemid, üleilmastumine Bioloogia: rassiline mitmekesisus, säästev areng</p>		